

Dopolnitve in popravki navedb v knjigi ČAS ČLOVEČNOSTI

- na strani 3 bi morali pri ekipi dr. Derganca dodati, da je bila ekipa poleg leteče tudi utripajoča, kar je pomenilo, da se je sestavila vedno za posamezne naloge oziroma ob večjih vojaških aktivnostih, drugače je dr. Derganc deloval v bolnicah Franja ali Pavla. V ekipi so bili poleg naštetih še v nekaj primerih Lidija Zlatoper - Lida, kasneje Pohar, instrumentarka in glavna bolničarka v Franji, Albin Waingerl - Čriček, kulturnik v Franji, za vojaško stran ekipe pa je bil zadolžen tudi Ferjančič, sanitetni referent divizije, študent medicine, iz Goč v Vipavski dolini (iz knjige: Bitka, kakor življenje dolga, stran 502)
- stran 6 v Gorenji Trebuši je Ivana Sedej negovala ranjence v hiši št. 74 Štefanije Sedej, Matilda Hvala pa v hiši št. 103 Henrika Hvala
- stran 8 Marija Brezec je bila rojena 23.3.1922 v Begunjah pri Cerknici, vstopila v NOB 9.9.1943
- stran 8 TA Jug je bila aprila 1945 ukinjena (likvidirana), ker je bil kurir te apoteke Julij Velikonja ujet in je pod pritiskom prestopil med domobrance ter izdal apoteko. Pred izdajo je bila apoteka skoraj v celoti izpraznjena (evakuirana). V zadnji sovražni ofenzivi na koncu marca in v začetku aprila 1945 je bila apoteka (postojanka) požgana, v njej pa najdeno pol sežgano truplo, za katero so domnevali, da je truplo izdajalca Velikonja, ki so ga likvidirali njegovi novi gospodarji (poročilo apotekarske sekcije vojne oblasti 9. korpusa apotekarski sekciji pri sanitetnem odseku glavnega štaba NOV in PO Slovenije dne 29.4.1945, ki ga je podpisal dr. Aleksander Gala - Peter, Muzej Cerknjo)
- stran 15: reka Idrija se pravzaprav izlije v reko Tor (Torre) pred njenim zlitjem s Sočo. Reka Tor pred sprejemom reke Idrije dobi še reko Nadižo
- stran 18: začasna, premična SP ITO je delovala dva meseca v Spodnjem Lokovcu pri Mamcu, pri gospodinji Ivanki Humar
- stran 23, dr. Gentilli je imel na Mostu na Soči poleg žene še otroka, ki ga je vzgajal v domačinskem, slovenskem duhu
- strani 24, 34, 35, Dušan Škodič - Sulc, rojen 14. julija 1924 in ne 24. julija
- stran 26 in 44, Žižmond Hermina - Slovenka, roj. 26. decembra 1923 na Vogrskem, ponekod napisana kot Hermana
- stran 51, Jože Vavpotič, rojen 12. marca 1924 v Hajdini pri Ptujju. O dogodku, v katerem je umrl glej tudi Jože Vidic: Noč v hotelu Park stran 440
- stran 55, med vire in literaturo na strani 362 vnesti : dr. Aleksander Gala: Partizanska saniteta na Primorskem, Primorske novice 20. julij 1960
- stran 59, ali je dr. Muki dejansko dr. Peterlin Maks, o katerem ni nobenih podatkov, razen da je bil Maistrov borec ?! (glej vir 6); šolo v Kostanjevici pri Ligu je italijanska oblast zgradila leta 1933
- stran 60 Lidija Štekar se je priključila partizanom oktobra 1943 in sicer kot bolničarka v 1. Soški brigadi, potem imenovani Gregorčičeva brigada, kjer je bil za vodjo sanitete določen Ernest Berke
- stran 87, 88, 99, Andrej Leban iz Ušnika, ki je sodeloval v SVPB Svoboda je imel partizansko ime Tine
- stran 97: Avgust Zajc, rojen 7.8.1016 v Beli Cerkvi pri Cerkljah, v knjigi piše, da je živel v Livoldu pri Kočevju, ustreljen kot ranjenec v zaselku Rupa Idrijskih Krnic 30.3.1945
- stran 97 brat mame Lidije Štekar je bil aktivist OF in znan organizator odpora Andrej Kumar - Marko. Nekaj časa je v letu 1943 ilegalno živel pri Štekarjevih in takrat je vse vključil v odporniško gibanje
- na straneh 101, 165, 173 in druge je navedena Družina Zorka - Planinka. Ponekod je zapisana kot Drožina, rojena 29. maja 1922 (Slovenke v NOB, zavod Borec 1970, Ljubljana stran 877)

- na straneh 101, 165, 173 in druge je navedena Družina Zorka - Planinka. Ponekod je zapisana kot Drožina, rojena 29. maja 1922 (Slovenke v NOB, zavod Borec 1970, Ljubljana stran 877)
- stran 106, Danica Sirk - Svinčenka, po vojni Šibav, je bila rojena 14. februarja 1922 v Hlevniku, aretirana v Vidmu 3. oktobra 1944. V okrajnem NOO v Kojskem je vodila referat za zdravstvo Vogrič Marija, Marica - Šmarnica, po vojni Figelj, rojena 4. maja 1922 v Šent Mavru, ki je skupaj z Ano Klanjšček obiskovali sanitetni tečaj pri dr. Pavlu Filipovu. Obe sta bili vaški bolničarki v Humu in sta v bunkerju pri Soči Pod Bregom negovali ranjene partizane (PANG, fond 1014/33/1).
- stran 107, Marija Jelinčič - Mira rojena 13. avgusta 1924
- stran 110 dr. Pavle Filipov, tudi Pavlek, Pavli Filipov ali Filipov dr. Pavlek iz kolhoza Gorki. S pomočjo mariborskih aktivistk OF je pobegnil iz vojaškega lazareta Feldhof pri Gradcu, aktivistke so ga spravile v Maribor, kjer je zbolel in po ozdravitvi v začetku decembra 1943 odšel na Gorenjsko, potem bil v 18. Bazoviški brigadi - ruskem bataljonu, nato sanitetni referent v 19. brigadi Srečka Kosovela in po juliju 1944 v pokretni bolnici 30. divizije do 14. novembra, ko je postal sanitetni referent OŠZP. Ko je postal sanitetni referent OŠZP se je večinoma zadrževal v Brdih. V topografiji Brd piše, da so mu nosile zdravila in sanitetni material razne aktivistke iz lekarne Lucchi iz Krmina, med njimi sestri Alojzija (Lojzka) in Liljana Toroš - Branka, kasneje poročena Klinec iz Plešivega pri Medani. Alojzija Toroš, kasneje poročena Senica v Kamniku, je bila terenska bolničarka. Preživel je vojno. Podrobnosti pobega iz Gradca glej v knjigi Milice Ostovške: Kljub vsemu odpor, Maribor 1981, 2. knjiga
- stran 138 do 158, SP št. 6 pod vasjo Čadrg je po dodatnih podatkih delovala na dveh lokacijah in sicer občasno v Ravbarski jami, ki je tik pod kamnitim robom pod kmetijo pri Ivancetovih, kjer mimo nje teče potok. Do te jame je bil mogoč dostop le preko podrtega drevesa, ki je viselo čez rob. Druga lokacija je bila v dolini oziroma soteski Tolminke v bližini struge na manjši ravninici med nekdanjim mlinom in Tolminskimi koriti. Tu je bil iz kamnov narejen obod, nanj pa položeni koli in plahta in vejevje za kamuflažo, le dimnik je štrlel iz kupa vejevja. To lokacijo SP so odkrili italijanski vojaki med pregledom soteske in jo zažgali. Prva lokacija je bila preveč blizu hiš in zato le začasna, čeprav bolj udobna. Oskrba SP v dnu soteske je potekala preko Tolminke tako, da sta bili čez vodo napeljani dve žici, ena za prehod preko reke z desnega na levi breg, druga v obratno smer. Obe sta bili samotežni. Na vrvi je bilo pod koleščkom leseno sidro, na katero si se vsedel in zdrsel čez vodo. En vir (Tolminski muzej, škatla 2) govori, da je bila SP na desnem bregu Tolminke, ne na levem. Na levem bregu Tolminke je previs, ki po opisu odgovarja lokaciji SP, saj je do njega težak dostop možen le z gornjega dela.
- stran 140 dekleta iz Čadrga, ki so nabirala čaje za bolnišnico so: z leve stojijo Jožica Manfreda, Roza Rutar, Ivana Rutar, Marija Leban, Marica Rutar, sedita z leve Justina Rutar in Kati Rutar
- stran 147 LD Tolmin je spominsko obeležje prevzela v varstvo 1964 in ne 1954
- stran 154 Katarina Rutar - Olga je ponekod zapisana tudi s partizanskim imenom Ines
- stran 164 razgibano področje nad planino Podosojnico se imenuje Vrlički ne Vršiči
- stran 165 Anton Lišter - Boris je takoj po odhodu Nemcev začel skrbeti za ranjence. Bil je sicer bolničar ITO, vendar je bil v času nemškega napada slučajno v vasi Krn in je zato lahko hitro začel skrbeti za ranjene
- stran 169 Ivan Kokorič, pravilno Kokorić, rojen 1923 v Noskovcih v Slavoniji, pobegnil iz enote hrvaških domobrancev v partizane, borec v spremljajoči četi Gregorčičeve brigade
- stran 174 Anton Ostrouška, rojen 14. februarja 1922 v Kobjeglavi, na Rdečem robu ranjen v desno in levo nogo, se je zdravil v SP do 10. oktobra. Takrat je bilo v SP 17 ranjencev (izjava v gradivu Franca Črnuglja)

- na strani 184 piše: po spopadu Gregorčičeve brigade z Italijani 4. maja sta ..., pravilno bi moralo biti 2. maja. 2. maja je bil spopad v Kneških Ravnah, Ivan Turšič - Iztok pa je bil ranjen v spopadu z Italijani v Rutu pred tem datumom (PANG, fond 1014, škatla 10).
- stran 186, 192, v Vipavi naj bi pred več kot 10 leti živel partizan, ki mu je nogo, ki jo je poškodovala mina, odrezal v SP Liščak pek Feliks Humar. Tega partizana sem iskal preko Združenja borcev za vrednote NOB Ajdovščina, pa ga niso našli. O njem in operaciji naj bi pisal nekdanji časopis TT
- stran 188, 197, v knjigi je naveden Janez Krivec iz Prapetnega, v uradnih evidencah zapisan kot Ivan Krivec, rojen 3. januar 1912 v Poljubinju
- stran 190, Ivanka Kavčič, roj. 17. novembra 1909 na Ljubinju, prej na P 22
- stran 191, o Ninu, ki se mu je zdrsnilo pod Bogatinom, je Čufer napisal, da je bil Istran, možno je tudi, da mu je bilo ime Ino ali Lino
- stran 197, napačno Marija Gabrščik, prav Marija Gaberščik
- stran 198, kjer je naveden Antonio Iaria - Nino, rojen v Condoffuri bi moralo pisati Antonino Iaria, rojen v Condofuri. Priimka ni poslovenil v Jarija kot piše v knjigi, ampak je ostal Iaria
- stran 219 Ibraim Ibraimi je v dokumentu štaba 30. divizije in 18. Bazoviške brigade z dne 29. oktober 1944 (stara oznaka IZDG F 287/III) podpisan kot poveljnik Ibraimović Ibraim – Ibro. Ibraim Ibraimovski je kot Albanec iz Kosovega svoj priimek spremenil v Ibraimi (Gradnikova brigada, stran 234)
- stran 221, dr. Javkovič, pravilno dr. Svetozar Javković
- stran 222: beseda bč (bëč) izhaja iz romanske osnove, latinskega buttis, sod
- stran 231, SP pod Krnom so imenovali tudi bolnica št. 3
- na strani 234 je naveden Ivan (Janez) Šavli kot ustanovitelj SP pod vasjo Krn. Dodati njegovo partizansko ime Rožnik
- stran 235, SP pod Krnom je delovala v treh šotorih, njena opazovalna točka je bila ob senožeti Rut
- stran 243, na seznamu ranjencev bi morala biti tudi Lojzka (Alojzija) Trošt - Nataša iz Slapa na Vipavskem, kasneje Podgornik, v času, ko je bila v njej Katja Mohar. Bila je ranjena na pl. Golobar v vrat. Pred Katjino operacijo je po nekaj dneh odšla iz SP (Slovenke v NOB, 1. knjiga stran 677)
- stran 248 Ivan Manfreda - Jaka je bil v boju 18. julija 1943 na Batognici lažje ranjen, njegov brat Matija pa huje. Jaka je po boju deset dni okrevaj pri sorodnikih, v hiši Antona Manfreda - Hrasta v Poljubinju, kjer sta ga negovali Antonova žena in Jakova mladoletna sestra Marica, ki je bila v oskrbi pri sorodnikih, saj so bili moški člani družine pri partizanih, mati pa v internaciji v Fraschettiju do vrnitve po kapitulaciji Italije, hiša pa zaprta
- stran 256, 16. 4. 1945 se je 300 m od SP, ko je ni bilo več tam, ponesrečil Rus itd.
- stran 256 napačno: Kamenčani, pravilno: Kamenci
- stran 256 Rus, ki je padel v prepad pri slapu Brinta se je po drugem viru ubil 16. marca in ne 16. aprila 1945 kot je navedeno
- stran 259, čez Sočo so ranjenci in Dragica Rome šli pri Šloserjevi Ograjci pod sv. Lovrencom
- stran 259, ranjenci so v Polonkovem seniku pri Kamnu kakih 500 m nad Idrskim čakali dva dni zato, ker je bila Soča visoka in so čakali, da upade. Potem so šli v SP pod vasjo Krn. Bilo jih je 12, lažje in težje ranjeni
- stran 264 Janez Rutar - Zagorc je umrl septembra 1981
- stran 274: v AS fond 1716, 575 II. piše, da so šli Sreten Djenadij in še dva druga 15.4. 1944 v Trnovski gozd in da so od krajevnega odbora OF zahtevali in dobili za stroške na poti 500 lir
- stran 277 Ivan Goljat je bil v decembru 1943 poslan iz Prešernove brigade skupaj s še dvema partizanoma za gradnjo bolnice, kasneje imenovane Franja

- stran 286, v noči med 12. in 13. junijem 1943 je bil v Peričici v bližini Drganjščka kratek sestanek med Radovanom Avšičem - Jakom in sekretarjem celice KPS v Idrskem in predsednikom KNOO OF Karlom Miklavičem in njegovo ženo. Miklavič je Avšiča seznanil z lokalnimi razmerami. Zraven je bil tudi Dušan Pirjevec - Ahac, politični komisar Primorske operativne cone
- na straneh 286 in 365 piše Pavle Berenič, pravilno Pavel Perenič - Gašper, rojen 22.5.1917 v Premu
- stran 286, prvi odstavek. Ko je kolona z ranjenci čakala na prehod čez kobariško Blato, so aktivisti sporočili, da je eni strani vasi Staro selo italijanska zaseda. Da bi ji odvrgli pozornost od Blata in s tem omogočili prehod kolone z ranjenci, sta se Franc Uršič - Joško in Ferdo Kravanja - Peter Skalar splazila na ono stran vasi in odvrгла na zasedo nekaj ročnih bomb. Domnevno sta celo ubila nekega italijanskega kvesturina. Italijani so celo noč streljali v smeri domnevnih napadalcev, kolona pa je na drugi strani vasi nemoteno prekoračila Blato in prišla v Sužid
- stran 289 kobariške aktivistke, ki so pomagale v bolnici so bile: Meri Skalin, Olga in Slavka Ivančič, Lora Makarovič, Lojzka Dejan in Kati Fili (topografija NOB v PANG, fond 1013)
- stran 289 Med vaškimi dekletimi, ki so pomagale v bolnici v Drežnici sta bili najbolj aktivni Anica Kurinčič in njena sestra, po domače Metelevževi
- stran 295 Pavlina Žagar - Pavla, kasneje Šuler, rojena 25. novembra 1921 na Žagi
- stran 298, zahodno od Žage na levem bregu Učje je bil včasih zaselek Žage imenovan Oslovo brdo, pod Skutnikom/1721 m. Tam naj bi bila nekaj časa tudi SP št 10, preden je šla v pl. Ban
- na strani 301 je na sliki mož, v čigar sencu je vhod v Kamrico. To je Milan Rot - Jakca iz Žage, verjetno največji poznavalec zahodnega Kaninskega pogorja
- stran 321, piše dr. Peresutti, po podatkih Luige Negro iz Rezije pa je to verjetno dr. Giuseppe Perisutti, rojen 21. januarja 1886 v Reziji, deloval v Huminu (Gemona)
- stran 322 v SP na Skali se je zdravil tudi Martin Jelačin, ki je bil ranjen septembra 1944 pri Žagi. Nekateri partizani razbite Gregorčičeve brigade na pl. Sleme so se umaknili v Lepeno in iz nje šli septembra v akcijo k Srpenici ter padli v nemško zasedo pri mostu na Žagi
- stran 326: delavski bataljon je 22. marca 1945 padel v nemško zasedo pri domačiji pri Drozu pri prehodu Bače, 4 partizani so padli, 23 so jih Nemci ujeli in jih potem uporabili pri čiščenju ruševin na Mostu na Soči po anglo-ameriškem bombardiranju
- OSSE SIGISMUND (Sigismundo, Žiga), rojen 14.4. 1904 v Varšavi, umrl 31.3. 1945. Njegov oče Edvard je bil železniški inženir. Sigismund je diplomiral v Padovi, živel v Gemona del Friuli (Humin). Zaradi rasnih zakonov, ki so jih sprejeli v Italiji 1938 in ki so odvzeli javno službo Židom ali osebam židovskega rodu - bil je židovskega rodu, je moral zapustiti zdravniški poklic 1939. Čeprav je bil šibkega zdravja, je začel sodelovati z odporniškimi gibanjem v Furlaniji in spomladi 1944 prišel v Brda. Postal je zdravnik v Zapadnoprimorskem okrožju in od januarja 1945 načelnik sanitetnega odseka pri tem okrožju. 26. julija 1981 mu je bil odkrit spomenik. Domnevno je bila njegova žena Maria Celotti rojena v Huminu, zdravnica (po PBL - Primorski biografski leksikon), Glej tudi: Štolfa: Med briškimi griči je posijalo sonce, in PN (Primorske novice) 26.7. 1981. Podatke za PBL je dala Marija Kenda - Majda, ki je verjetno pomešala podatke, saj Osser ni živel v Huminu, ampak v bližini Krmina (zamenjava Krmina in Humina !). Tudi ime žene je nenavadno saj je po drugih podatkih njeno ime Aloisia in je ravno tako delala kot zdravnica blizu Butria v sanatoriju
- kratica GAP je v knjigi navedena kot: gruppo d'azione patriotica - skupina domoljubne akcije, Aldo Rupel iz Gorice pa prevede in napiše GAP: gruppo d'azione partigiana - udarna partizanska skupina
- kjer je naveden Jaka Avšič bi moralo pisati Radovan Avšič - Jaka

-od začetka oktobra 1944 je na Volarjih delovala partizanska šola kljub italijanski posadki v vasi. Učenci so se naučili igro Trije snubci, ki so jo ponavljali več nedelj zapored, saj je bil zelo dober obisk. Igro so si ogledali tudi italijanski vojaki in čeprav niso nič razumeli so prispevali prostovoljne prispevke, ki so bili namenjeni nakupu učbenikov in nakupu sanitetnega materiala za SP (TV-15 29.1.1981)

januar 2020 Rok Uršič